

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ
ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН»**

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ XIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

м. Харків, 24 жовтня 2025 р.

**Дніпро
"Середняк Т.К"
2025**

УДК 316.05

Л 93

*Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету
залізничного транспорту (протокол № 10 від 20.10.2025 р.)*

Головні редактори:

Андрущенко В. П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Панченко С. В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, в. о. ректора Українського державного університету залізничного транспорту

Редакційна колегія:

Абашинік В. О. – д-р. філос. наук, професор

Вельш Вольфганг - габілітований доктор філософії, професор

Каграманян А. О. – канд. техн. наук, доцент

Панченко В. В. – д-р. техн. наук, доцент

Євсєєва О. О. – д-р. економ. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. 24 жовтня 2025 р. / відп. за випуск І. В. Толстов. – Дніпро: Середняк Т.К, 2025 – 238 с.

*КАМЕНЕВА Н. М., канд. екон. наук доцент,
КАЛАБУХІН Ю. Є., д-р. техн. наук, професор,
ЗОРИНА О. І., д-р. економ. наук, професор,
Український державний університет залізничного транспорту,
м. Харків, Україна*

КОМУНІКАЦІЙНА РЕВОЛЮЦІЯ ALPHA: РОЛЬ ІІІ

Успіх у сучасній економіці все більше залежить від здатності бізнесу, урядів та інституцій адаптувати свої комунікаційні стратегії до глибинних цінностей і медіа-звичок цільових генераційних когорт – поколінь.

Науковою фундацією цього процесу є теорія поколінь (Generational Theory), розроблена істориками Вільямом Штраусом і Нілом Хоувом: покоління формуються під впливом вирішальних історичних подій, соціально-економічних умов і технологічного розвитку в період їх дорослішання (12-24 роки). Цей «формувальний період» визначає їхні цінності, установки, моделі споживання та комунікації, що безпосередньо впливає на економічні процеси.

Економічні комунікації в цьому контексті – це не лише реклама, а вся сукупність взаємодій: споживач-бренд, роботодавець-працівник, інвестор-компанія, уряд-громадянин.

Покоління Alpha (діти, народжені приблизно з 2010 року по теперішній час) є першим поколінням, яке від народження існує в повністю цифровому середовищі. Їхнє сприйняття інформації, соціальні відносини та процес навчання фундаментально відрізняються від попередників. Це покоління не знає світу без смартфонів, голосових помічників і миттєвого доступу до знань. Їхня комунікація має специфічні риси: візуально-аудіальне сприйняття, інтерактивність і персоналізація, стирання меж між фізичним і цифровим, довіра до алгоритмів.

ІІІ не просто впливає, а стає фундаментальною інфраструктурою комунікації для Alpha, що має свої переваги і ризики, ІІІ-системи можуть адаптувати освітній матеріал під темп, стиль навчання та інтереси конкретної дитини. Це руйнує уніфіковану, «конвеєрну» модель освіти.

Спілкування з машиною природною мовою через голосових помічників робить технології більш «людськими» і доступними, навіть для тих, хто ще не вміє читати. Це формує новий тип комунікативної поведінки – «розмову з технологією».

ШІ-генератори (тексту, зображень, музики) стають для Alpha стандартним інструментом для висловлення думок і творчості. Питання вже не «як щось знайти?», а «як правильно сформулювати запит для ШІ, щоб отримати бажаний результат?».

Усе це викликає серйозні занепокоєння щодо цифрової залежності, ехокамер (коли ШІ підсилює та закріплює односторонній погляд на світ), безпеки даних і критичного мислення. Як відрізнити правду від ШІ-генерованої вигадки?

Поява та інтеграція Штучного Інтелекту (ШІ) дає змогу провести паралелі з іншою революційною технологією минулого – винаходом книгодрукування.

Поява ШІ для сучасного суспільства має масштаб наслідків, аналогічний появі книгодрукування Йоганном Гутенбергом у середині XV ст. (таблиця).

Таблиця

Аспект	Поява книгодрукування (XV ст.)	Поява Штучного Інтелекту (XXI ст.)
1	2	3
Доступ до інформації	Демократизація знань: книги перестали бути елітарним рукописним товаром. Знання стало доступнішим, що призвело до Реформації, Ренесансу та розвитку наук	Гіпердемократизація: ШІ не лише дає доступ, але й синтезує та аналізує інформацію миттєво. Знань стає надто багато, і основною навичкою стає не їх запам'ятовування, а управління ними
Зміна комунікації	Стандартизація мов, поширення грамотності, поява нових літературних жанрів. Інформація могла поширюватися точно та швидко	Дематеріалізація комунікації: перехід від тексту/зображення до інтерактивного діалогу з системою. Мова запитів стає новим інтерфейсом
Вплив на інституції	Підрив монополії церкви та університетів на інтерпретацію знань. Розвиток журналістики і наукового спілкування	Підрив традиційної освіти: роль учителя змінюється з «транслятора» на «ментора». Трансформація ринку праці: автоматизація інтелектуальної праці

1	2	3
Соціальні наслідки	Масове поширення ідей призвело до соціальних потрясінь, релігійних воєн, але і формування національних держав	Сильний розрив між поколіннями, формування нової цифрової етики, ризик нерівності (ті, хто керує ІІІ, і ті, ким керує ІІІ)
Головна відмінність	Технологія зберігала та поширювала знання, створені людиною	Технологія самостійно створює (генерує) новий контент, імітуючи або навіть перевершуючи людські здібності

Покоління Alpha формується в умовах технологічного перелому, подібного за масштабом до появи книгодрукування. Як друк змінив спосіб мислення та комунікації людей епохи Відродження, так і ІІІ кардинально змінює те, як Alpha сприймає світ, навчається і взаємодіє. Завдання сучасних батьків, педагогів і суспільства в цілому – не блокувати цю технологію, а виробити нові принципи цифрової та етичної гігієни, розвивати критичне мислення і навчити нове покоління використовувати ІІІ як потужний інструмент для творчості та розвитку, а не лише пасивного споживання.

Список використаних джерел

1. McCrindle M. (2021). Generation Alpha. Hachette UK.
2. UNESCO. (2019). Steering AI and Advanced ICTs for Knowledge Societies: A Rights, Openness, Access, and Multi-stakeholder Perspective.
3. Strauss W. & Howe N. (1991). Generations: The history of America's future, 1584 to 2069. William Morrow & Co.
4. OECD. (2023). AI and the Future of Skills, Volume 1: Capabilities and Assessments. OECD Publishing, Paris.